

Енергетика під російським вогнем. Ми можемо багато чого витримати, але нам потрібна допомога, - губернатор Херсонської області

Менше двох років Олександр Прокудін є губернатором Херсонської області, регіону на півдні України, де люди щодня стикаються з авіаударами та артилерійськими обстрілами. Одне з його найбільших завдань цього року - відновлення енергопостачання. Дійсно, енергетичний сектор є головною мішенню російських авіаударів. Таким чином кремль хоче зламати моральний дух воюючих українців цієї зими.

«Попри всі обстріли, вісімдесят відсотків наших сіл на правому березі Дніпра досі підключені до електромережі. Але ремонтні роботи йдуть важко, тому що якщо ми відправляємо ремонтника в зону досяжності їхніх гармат або безпілотників, він одразу ж стає мішенню», - пояснює Прокудін в заочному інтерв'ю «HN» енергетичну ситуацію наприкінці третього року війни.

«Ремонтники щодня ризикують своїм життям. З моменту деокупації правого берега загинуло шестеро електриків, дев'ятеро отримали поранення», - підкреслив він. Деокупацією українці називають звільнення окупованих росією

територій після наступу восени 2022 року, який витіснив російські війська на лівий, східний берег Дніпра.

Поряд з військовими та зброєю, енергетика є ключовим фактором розгортання російської агресії. У 2024 році вся Україна стала об'єктом систематичного руйнування електростанцій, підстанцій та ключових підстанцій. Згідно з аналізом аналітичного центру Dixi Group, більшість відключень електроенергії були спричинені російськими атаками в червні та липні. У середньому за 12 місяців це означало, що українці не мали електрики в своїх домівках більше п'ятої частини часу. Починаючи з середини року, споживачі були поділені на групи, постачання електроенергії яким переривалося контрольованим чином, щоб не допустити колапсу системи.

Повідомлення про обстріли Херсона або атаки російських безпілотників надходять майже щодня. «росіяни атакують енергетичну інфраструктуру з особливою жорстокістю. Окупанти атакують все обладнання, необхідне для забезпечення базових функцій, будь то електрика, газ, вода чи опалення. Це терористичні атаки, наслідки яких неможливо описати навіть словами, сотні кілометрів зруйнованих ліній, трансформаторів і підстанцій», - сказав Прокудін, відповідаючи на запитання НН.

На його думку, сценарій, за яким атаки москви могли б спровокувати нову хвилю біженців до Європи, про що деякі експерти попереджали після російських авіаударів влітку цього року, поки що не реалізується: «Якщо росії вдасться досягти своєї мети - занурити Україну в темряву, наслідки відчує вся Європа», - підкреслив Прокудін.

Однак на енергетичному фронті європейська підтримка може бути ускладнена через прем'єр-міністра Словаччини Роберта Фіцо. Він погрожує припинити постачання електроенергії в Україну через те, що Київ припинив транзит російського газу. Потенціал поставок з сусідніх країн ЄС становить близько десятої частини нинішньої потужності українських електростанцій, що становить близько 20 ГВт. Довоєнна потужність становила 56 ГВт. За даними українських ЗМІ, за перші одинадцять місяців 2024 року Словаччина

імпортувала в Україну 2,43 ТВт-год електроенергії, що в три з половиною рази більше, ніж за аналогічний період 2023 року.

Україні потрібен кожен кіловат. Її найважливішим ресурсом є атомні електростанції, на які росія не нападає безпосередньо, але руйнує інфраструктуру навколо них. Це змушує операторів реакторів зменшувати їхню потужність.

Чеські компанії також беруть участь у створенні децентралізованих джерел електроенергії та тепла, виробляючи та імпортуючи в Україну, наприклад, когенераційні установки. Щодо Херсонщини Прокудін підкреслив: «Наразі жодна чеська компанія не працює в Херсонській області і ще не була залучена до економічних проєктів. Ми відкриті до будь-якої співпраці. Зараз нам в основному потрібні трансформатори».

За його словами, жителі Херсонщини досі демонструють неймовірну стійкість та адаптивність. До війни в Херсоні проживало понад триста тисяч мешканців, а сьогодні населення оцінюється в п'ятдесят тисяч. Росіяни все ще займають більше половини області, яку на папері вони «анексували» у вересні 2022 року разом з трьома іншими східноукраїнськими областями.

Російські оператори безпілотників часто влаштовують буквально полювання на мешканців Херсона, а потім хваляться відзнятим матеріалом у соціальних мережах. У 2024 році у Херсонській області внаслідок атак або обстрілів з безпілотників загинули чи були поранені 2 187 осіб.

В останні тижні інтенсивність російських атак зросла, оскільки в соціальних мережах почали говорити про можливий початок наступу на півдні України. Досі цьому перешкоджала, головним чином, широка течія Дніпра і те, що всі мости тут зруйновані. Росіяни майже щодня намагаються переправляти через річку розвідувальні групи, щоб зайняти переважно острови на річці, які є сірими зонами. У їхньому знищенні українцям допомагає більш висока місцевість на західному березі.

«Сьогодні херсонці демонструють винятковий рівень стійкості. Вони не здаються, навіть коли стикаються з величезними труднощами, але підтримка наших партнерів є надзвичайно важливою. Вона не тільки допомагає Україні вистояти, але й захищає європейську стабільність», - підкреслив губернатор.